

**แนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ
ของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1***
**A GUIDLINE OF ACADEMIC UPRIGHT SCHOOL NETWORK CREATION
IN NETWORK 3 TARUE-BANGCHAK UNDER NAKHON SI THAMMARAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

จันทร์จิรา ทองแก้ว

Janjira Thongkaew

พระมหาสุพจน์ สุเมโธ

Phramaha Supot Sumato

สามิตร อ่อนคง

Samit Onkong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: Janjira_2804@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก 2) สร้างแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก 3) นำเสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อศึกษาสภาพ 16 คน สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาแนวทาง 4 คน สนทนากลุ่มโดยผู้ทรงวุฒิ 7 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านการบริการด้านวิชาการ

* Received 11 December 2022; Revised 18 December 2023; Accepted 22 December 2023

2. แนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ เครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง

3. นำเสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การสร้างเครือข่ายมีความเห็นพ้องได้ข้อสรุปว่า มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: แนวทางการสร้างเครือข่าย, โรงเรียนสุจริต, ด้านวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the conditions in operating the academic honest schools in school network 3: Tarue-Bangchak under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1, 2) build guidelines for creating academic honest school network in school network 3: Tarue-Bangchak under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1, and 3) present the guidelines for creating academic honest school network in school network 3: Tarue-Bangchak under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1. Data were collected through in-depth interviews with 16 key informants for studying the conditions, four key informants for studying the guidelines, and a focus group discussion with seven experts was organized. The research tools included interviews and focus group discussions. Data were analyzed through content analysis.

The findings revealed that:

1. The conditions in operating the academic honest schools in school network 3: Tarue-Bangchak under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1 consisted of four aspects: 1) learning management 2) organizing activities to promote the Honest School project, 3) internal supervision, and 4) academic services.

2. Guidelines for creating an academic honest school network in school network 3: Tarue-Bangchak under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1 included six steps: 1) Realizing the need for network building,

2) coordinating network agencies/organizations, 3) creating a joint commitment, 4) network management, 5) relationship development, and 6) maintaining relationships continuously.

3. For presenting the guidelines for creating an academic honest school network in school network 3: Tarue-Bangchak under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 1, the experts with experiences in network creation agreed to conclude that the guidelines are appropriate and beneficial and possible to use for further implementation.

Keywords: Guidelines for creating network, Honest school, Academic

บทนำ

จากยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ในด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้นำไปสู่การจัดทำแผนแม่บทที่บูรณาการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อเป็นกรอบในการผลักดัน แก้ไขปัญหาการทุจริตในสังคมไทย และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2551 ให้หน่วยงานภาครัฐนำแนวทางและมาตรการต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแปลงไปสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เล็งเห็นถึงปัญหาของการทุจริตคอร์รัปชันว่ายังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ และในฐานะที่เป็นองค์กรที่รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ตลอดจนได้ตระหนักในความสำคัญของการเตรียมการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสถานศึกษา จึงอนุมัติให้สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาลในสถานศึกษาป้องกันการทุจริต ภายใต้ชื่อ “โรงเรียนสุจริต” เพื่อวางรากฐานการปลูกจิตสำนึกที่เป็นกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศชาติ มีวิสัยทัศน์ว่า “สังคมไทย มีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล” ซึ่งโครงการโรงเรียนสุจริตเป็นโครงการที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าด้วยการป้องกันการทุจริต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

โครงการโรงเรียนสุจริต เป็นโครงการที่สนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินงานที่เป็นการป้องกันการทุจริต ปลูกจิตสำนึก ค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้อง รวมไปถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยประถมศึกษา

จนกระทั่งถึงระดับมัธยมศึกษา ที่เริ่มจากเยาวชนและขยายสู่สังคมวงกว้าง โรงเรียนสุจริตเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการในปีแรก เป็นโรงเรียนสุจริตต้นแบบ จำนวน 225 โรงเรียน และในปี พ.ศ. 2562 ทุกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนสุจริต มีขอบเขตของงานที่จะต้องดำเนินการตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต 5 ด้าน 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป 5) ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ และสอดคล้องกับคุณลักษณะ ทั้ง 5 ประการของโรงเรียนสุจริต ได้แก่ 1) ทักษะกระบวนการคิด 2) มีวินัย 3) ซื่อสัตย์สุจริต 4) อยู่อย่างพอเพียง 5) มีจิตสาธารณะ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2560) จากการนิเทศติดตามและประเมินผลโครงการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ซึ่งการผลการดำเนินการปฏิบัติโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 86.60 พิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่ 1 การวางแผนขับเคลื่อนโครงการ คิดเป็นร้อยละ 96.33 ข้อที่ 2 การดำเนินกิจกรรมตามโครงการ คิดเป็นร้อยละ 79.53 ข้อที่ 3 ผลการดำเนินการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 83.94 และมีข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานการนิเทศ โดยบุคลากรในโรงเรียน และผู้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนโรงเรียนสุจริต ซึ่งได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มโรงเรียนในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก คือ แต่ละโรงเรียนขาดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ในการดำเนินงานส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้หรือแนวทางการดำเนินงานยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นหนึ่งในผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริตและโรงเรียนวัดบางตะพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 เป็นโรงเรียนสุจริตต้นแบบ จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก เพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีแนวทางดำเนินงานมาตรฐานโรงเรียนสุจริตไปในทิศทางเดียวกันตลอดจนส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรมหรือผลงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินงานวิจัย คือ

1. ค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary investigation)
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใน 2 ประเด็นได้แก่ 1) เรื่องสภาพปัจจุบันของการดำเนินงาน จากคุณครูที่รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริตและผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 16 คน 2) การศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่าย จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 คน
3. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในขั้นตอนการนำเสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดประเด็นการร่างแบบที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นมาเป็นแนวทางการร่างแบบ 3) นำร่างแบบที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และ 4) ปรับร่างแบบแนวทางการสร้างเครือข่าย เป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก
2. ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการดำเนินงาน คือ แบบสัมภาษณ์ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ร่างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ จากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม และ 2) นำร่างแบบที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ
3. ขั้นตอนการนำเสนอ เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการนำเสนอ คือ แบบประเมินและแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) นำร่างแบบแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ที่ได้จากการร่างแบบ มาจัดทำเป็นแบบประเมินสนทนากลุ่ม ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ และ 2) นำแบบประเมิน ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ที่ได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย ความครอบคลุมขององค์ความรู้ 3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์อีกครั้ง 4) นำข้อคำถามปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงทำเป็นฉบับจริงเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และ 5) แบบสนทนากลุ่ม ใช้ร่างแบบแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ เป็นแนวทางสำหรับให้ความเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการเกี่ยวข้องได้หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปศึกษา ตลอดจนพิจารณาความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง

1.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึก

1.3 ขั้นแนะนำตัว ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากนั้นจึงกำหนดวัน เวลาสัมภาษณ์ วิธีการดังกล่าวเป็นการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบเปิดเผย (Over role)

1.4 สัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเสนอร่างแบบแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ โดยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นในทัศนะของผู้ให้ข้อมูล มุ่งหาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนา มีประเด็นในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน ใช้คำถามอย่างเปิดกว้าง มีการเตรียมตัวก่อนทำการสัมภาษณ์โดยการหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์อย่างเพียงพอ และสร้างความสัมพันธ์ (Rapport) ผู้วิจัยแนะนำตัวตามบทบาทที่กำหนดโดยการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวก เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความประทับใจ ไว้วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) สำหรับการสัมภาษณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง (Face-to-Face) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2. ขั้นตอนการศึกษาแนวทาง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ขั้นเลือกผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการเกี่ยวข้องได้หรือไม่ รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปศึกษา ตลอดจนพิจารณาความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง

2.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 คน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่องแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ

2.3 ขั้นแนะนำตัว ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงกำหนดวัน เวลาสัมภาษณ์ วิธีการดังกล่าวเป็นการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบเปิดเผย (Over role)

2.4 สัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเสนอร่างแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ โดยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นในทัศนะของผู้ให้ข้อมูล มุ่งหาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนา มีประเด็นในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน ใช้คำถามอย่างเปิดกว้าง มีการเตรียมตัวก่อนทำการสัมภาษณ์โดยการหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์อย่างเพียงพอ และสร้างความสัมพันธ์ (Rapport) ผู้วิจัยแนะนำตัวตามบทบาทที่กำหนดโดยการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวก เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความประทับใจ ไว้วางใจ และกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลให้ผู้สัมภาษณ์ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งถือว่าเป็นการสัมภาษณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง (Face-to-Face) กับผู้เชี่ยวชาญ

3. ขั้นตอนการนำเสนอ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบประเมินและแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยจัดประชุมกลุ่ม เสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ เพื่อการคัดเลือก ประสานงาน แต่งตั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะมีกระบวนการดังนี้ คือ

3.1 ทำหนังสือแจ้งผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มทราบพร้อมด้วยร่างแนวทาง เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ

3.2 ดำเนินการประชุมกลุ่มสนทนาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะ โดยมีการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้ระบบออนไลน์ ผ่าน Google meet

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้ว ไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ข้อ โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่ามี 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพการดำเนินงานกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรด้านทุจริตของสำนักพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยอยู่ในรูปแบบของการจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บูรณาการกับโครงการคุณธรรม และจัดตามบริบทบูรณาการกับวิถีชีวิต ในสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนครบทุกชั้นในโรงเรียนที่มีครูผู้สอนครบชั้น จัดการเรียนการสอนตามช่วงชั้นในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น ผลที่เกิดจากการเรียนรู้จากการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษามาใช้ คือ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ทักษะการคิด มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ โรงเรียนเกิดโครงการเด่น ๆ จากการดำเนินกิจกรรม โรงเรียนและชุมชนได้เยาวชนที่ดี มีคุณธรรม พบปัญหาใหญ่ ๆ ที่ต้องแก้ไข 4 ประการคือ 1) ปัญหาด้านโรคระบาด โควิด-19 2) ปัญหาด้านครูไม่ครบชั้นแก้ไขปัญหาโดย 3) ปัญหาด้านภาระงานครูที่มีมาก 4) ปัญหาด้านสื่อเทคโนโลยี

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต สภาพปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต ในรูปแบบการบูรณาการกับวิถีชีวิต บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และอยู่ในรูปแบบของโครงการที่เชื่อมโยงกับโครงการต่าง ๆ ของ สพฐ. เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการโรงเรียนสีขาว และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ได้แก่ โครงการธนาคารความดี โครงการเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ ผลที่เกิดการจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต จะสอดคล้องกับคุณลักษณะทั้ง 5 ประการของโรงเรียนสุจริต ได้แก่ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ผลเกิดขึ้นกับผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมนักเรียน ส่งผลต่อความก้าวหน้าของคุณครู และโรงเรียนเกิดโครงการและผลงานเป็นที่ประจักษ์ ปัญหาที่พบเกิดจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต ด้านจำนวนครูที่น้อย และภาระงานครูที่มากอาศัยการ ปัญหาด้านความแตกต่างของผู้เรียน และปัญหาด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าจากการเข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมโรงเรียนสุจริต

1.3 ด้านการนิเทศภายใน สภาพปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการนิเทศภายในที่ไม่ได้แยกเฉพาะหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา การนิเทศเป็นทั้งแบบทางการ คือ ตามปฏิทิน ตามระยะเวลาที่กำหนดเดือนละครั้ง และแบบไม่ทางการ คือนิเทศแบบกัลยาณมิตร พบปะพูดคุย ประชุม ซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดูห้องเรียน ผลที่เกิดจากการนิเทศภายใน ทำให้ครูทราบปัญหา สามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องรวดเร็ว สามารถนำผลนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาตนเอง และนักเรียนให้ตรงตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต ปัญหาและอุปสรรคที่พบเกิดจากการ

นิเทศภายใน ส่วนมากมาจากภาระงานของครู และผู้บริหารที่มีมากจึงทำให้การนิเทศไม่มีความต่อเนื่องและไม่ดำเนินไปตามปฏิทินที่วางไว้

1.4 ด้านการบริการด้านวิชาการ สภาพปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการบริการด้านวิชาการ เพจเฟซบุ๊กโรงเรียน ยูทูบ ไลน์กลุ่มห้องเรียน ไลน์กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง และแลกเปลี่ยนในกลุ่มผู้บริหารและคณะครู การติดต่อส่วนตัวระหว่างบุคคล บอร์ดนิเทศภายในโรงเรียน สารประชาสัมพันธ์โรงเรียน และป้ายไว้นิเทศหน้าโรงเรียน ผลที่เกิดจากการบริการด้านวิชาการ ผู้ปกครองสามารถทราบความเคลื่อนไหวในกิจกรรมของโรงเรียน ชื่นชมผลงานนักเรียน สามารถสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจของผู้ปกครอง ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียน ด้านผลที่เกิดกับเพื่อนร่วมวิชาชีพคือได้แนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเองปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการบริการด้านวิชาการ เกิดจากการขาดการติดต่อ แลกเปลี่ยนกันระหว่างโรงเรียน โรงเรียนเผยแพร่ผลงานวิชาการยังไม่เป็นรูปธรรมที่ทำให้มองเห็นผลงาน และปัญหาของการจัดเก็บผลงานทางวิชาการที่เป็นระบบของโรงเรียน

2. แนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1) การสร้างความตระหนักในการสร้างกลุ่มเครือข่าย โดยการประชาสัมพันธ์เชิญชวน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริต พุดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อให้สมาชิกมองเห็นประโยชน์ ความสำเร็จ และมองเห็นถึงสภาพปัญหาการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ขั้นตอนต่อไปมีการประชุมชี้แจงให้ผู้บริหาร ครูผู้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตเชื่อมั่นในศักยภาพตนเองว่าสามารถที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนสุจริตได้และสามารถบอกต่อขยายผลแก่สมาชิกผู้สนใจให้เข้าร่วมกลุ่มเครือข่าย เมื่อมีการขยายผลต่อ เครือข่ายจึงสร้างความตระหนักถึงการรักษากลุ่มเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไปโดยการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ขึ้นมาเรียนรู้ สืบทอด ส่งต่อ กิจกรรมโรงเรียนสุจริต 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย โดยการเชิญเป็นหนังสือทางราชการ หรือสื่อโซเชียลมีเดีย ต่อมาสมาชิกในกลุ่มเครือข่ายทำการวิเคราะห์ เครือข่ายของตนเองว่ามี จุดเด่น จุดด้อย ต้องการพัฒนาหรือต้องการศึกษาเรียนรู้กิจกรรมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตในด้านใด แล้วจึงทำหนังสือทางราชการเชิญองค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายทั้งของรัฐและเอกชน องค์กรท้องถิ่นเข้ามาร่วมกลุ่มเครือข่าย และอาจจะมีการจัดศึกษาดูงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามบริบทจริงและเห็นภาพของงานเด่นชัดขึ้น จากนั้นเครือข่ายประสานสำนักงานเขตพื้นที่ต้นสังกัดให้เข้ามาติดตาม ให้อำเภอนำ หรือส่งเสริมกลุ่มเครือข่ายให้ดำเนินงานตามเป้าหมายที่ถูกต้องซึ่งอาจจะจัดการนิเทศติดตาม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3) ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน กลุ่มเครือข่ายกำหนดจุดประสงค์ของเครือข่ายและแต่งตั้งคณะทำงานของโดยการกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ ประธานเครือข่ายรองประธาน เลขานุการ

เหรียญ และหัวหน้ากิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต ทั้ง 4 ด้าน ให้ชัดเจน เพื่อเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนเครือข่าย จากนั้นสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ 4) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย เครือข่ายจัดทำคู่มือการดำเนินงานและมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ และมีการตรวจสอบการดำเนินงานให้ดำเนินไปตามแผนตลอดจนมีการประเมินผลให้เห็นจุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการดำเนินงานนำผลไปปรับปรุงพัฒนาและนำเสนอผลที่ได้ต่อสาธารณะชนต่อไป 5) ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์โดยการจัดประชุมแบบไม่เป็นทางการเพื่อการพบปะสังสรรค์ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้ความสัมพันธ์มีความแน่นแฟ้นกลมเกลียว สมาชิกในเครือข่ายยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เครือข่าย นอกเครือข่ายซึ่งอาจจะจัดภาคเรียน ละ 1 ครั้ง หรือปีละ 1 ครั้ง ตามความเหมาะสม 6) ชั้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง โดยการจัดกิจกรรมเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ทำระหว่างกันภาคเรียน ละ 1 ครั้ง หรือ ปีละ 1 ครั้ง อย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน การจัดประชุมหรือการนำความรู้ใหม่ ๆ มาบอกต่อกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเครือข่ายมีการติดต่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรซึ่งกันและกันอยู่เสมอ การสร้างผู้นำรุ่นใหม่ขึ้นมาเรียนรู้ สืบทอด ส่งต่ออย่างต่อเนื่อง

3. นำเสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 พบว่า ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ข้อสรุปที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีกรอบแนวปฏิบัติในด้านวิชาการ ตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต 3) การนิเทศภายใน 4) การบริการด้านวิชาการ โดยการมีแนวทางการสร้างเครือข่าย จำนวน 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตระหนักถึง ความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ชั้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะ สถานศึกษานำผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนกำหนดการดำเนินงานกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริตของสถานศึกษาต่อไป กลุ่มเครือข่ายอื่น ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 นำแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการภายในเครือข่ายของตนเอง และให้มีการติดตามและประเมินผลการตลอดจนนำแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ไปใช้

อภิปรายผล

งานวิจัย เรื่องแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนรู้ สภาพปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการจัดการเรียนรู้สอดคล้องตามหลักสูตรด้านทุจริตของสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยอยู่ในรูปแบบของการจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บูรณาการกับโครงการคุณธรรม และจัดตามบริบทบูรณาการกับวิถีชีวิตในสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนครบทุกชั้นในโรงเรียนที่มีครูผู้สอนครบชั้น จัดการเรียนการสอนตามช่วงชั้นในโรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้น ผลที่เกิดจากการเรียนรู้จากการนำหลักสูตรด้านทุจริตศึกษามาใช้ คือ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ ทักษะการคิด มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มีจิตสาธารณะ โรงเรียนเกิดโครงการเด่น ๆ จากการดำเนินกิจกรรม โรงเรียนและชุมชนได้เยาวชนที่ดี มีคุณธรรม พบปัญหาใหญ่ ๆ ที่ต้องแก้ไข 4 ประการคือ 1) ปัญหาด้านโรคระบาด โควิด-19 ได้แก้ไขปัญหาโดยการเรียนออนไลน์และเรียนแบบบูรณาการกับวิชาต่าง ๆ 2) ปัญหาด้านครูไม่ครบชั้นแก้ไขปัญหาโดย การเรียนควบชั้นเรียน 3) ปัญหาด้านภาระงานครูที่มีมาก แก้ไขปัญหาโดยการบูรณาการกับชีวิตประจำวัน โครงการงาน วิชาอื่น ๆ และเสนอแนะให้โรงเรียนได้ออกแบบกิจกรรมเองโดยสอดคล้องกับคุณลักษณะทั้ง 5 ประการ และ 4) ปัญหาด้านสื่อเทคโนโลยี แก้ไขปัญหาโดยการนำโน้ตบุ๊ค และโทรศัพท์ส่วนตัวของครูมาเปิดสื่อใส่ส่วนที่เป็นวิดีโอให้นักเรียน จากปัญหาของโรงเรียนสุจริตสามารถที่จะบริหารจัดการให้สำเร็จได้ด้วยกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา กุสิรัมย์ และราชัย บุญยรัตผลิน ฉ่ำทรัพย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริต ของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริตในด้านแรงจูงใจในการทำงาน รองลงมา คือ ด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี (สุพัตรา กุสิรัมย์ และราชัย บุญยรัตผลิน ฉ่ำทรัพย์, 2561)

2. ด้านการจัดกิจกรรม ส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต สภาพปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม โครงการโรงเรียนสุจริต ในรูปแบบการบูรณาการกับวิถีชีวิต บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และอยู่ในรูปแบบของโครงการที่เชื่อมโยงกับโครงการต่าง ๆ ของสพฐ. เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการโรงเรียนสีขาว และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ได้แก่ โครงการธนาคารความดี โครงการ

เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมเขตพื้นที่รับผิดชอบ ผลที่เกิดการจัดกิจกรรมส่งเสริม โครงการโรงเรียนสุจริต จะสอดคล้องกับคุณลักษณะทั้ง 5 ประการของโรงเรียนสุจริต ได้แก่ ทักษะการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ผลเกิดขึ้นกับผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมนักเรียน ส่งผลต่อความก้าวหน้าของคุณครู และโรงเรียนเกิดโครงการและผลงานเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ บุญประสม ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านตุงลอย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยพบว่าการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะ 5 ประการให้แก่นักเรียนโรงเรียนบ้านตุงลอย ซึ่งแบ่งออกเป็นกิจกรรมย่อย คือ 1) ด้านทักษะกระบวนการคิด ประกอบด้วยกิจกรรม วิเคราะห์กรณีความดีตัวอย่าง การค้นหาเชิดชูผู้ประพฤติสุจริตในชีวิต การสร้างความตระหนักโทษ ของการทุจริต กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการทุจริต การเสริมทักษะกระบวนการคิดหน้าเสาธง และค่ายอบรมคุณธรรม “เยาวชนคนดีของแผ่นดิน” 2) ด้านวินัย ประกอบด้วยกิจกรรมเวรทำความสะอาดพื้นที่ กิจกรรมพบครูพระชำระจิต กิจกรรมตรวจชื่อนักเรียนเข้าแถว การแต่งตั้งตัวแทน นักเรียนตรวจสอบความสะอาดบริเวณพื้นที่ กิจกรรมร่วมใจฝึกการเข้าแถวรับประทานอาหาร กลางวันและกิจกรรมกีฬาสัปดาห์ 3) ด้านซื่อสัตย์สุจริต ประกอบด้วยกิจกรรมพบครูพระชำระจิต กิจกรรมตรวจชื่อนักเรียนเข้าแถว การแต่งตั้งตัวแทน นักเรียนตรวจสอบความสะอาดบริเวณพื้นที่ การส่งเสริมความสุจริตหน้าเสาธง กิจกรรมเสียงตามสายเพลงโรงเรียนสุจริต การกล่าวคำ ปฏิญาณ โรงเรียนสุจริตตอนเช้าและกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการทุจริต 4) ด้านอยู่อย่างพอเพียง ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างแหล่งเรียนรู้บริเวณโรงเรียน กิจกรรมโครงการอาชีพบนพื้นที่สูง กิจกรรมแปลงเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน กิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร กิจกรรมรณรงค์การ ประหยัดการใช้ทรัพยากร 5) ด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกิจกรรมพบครูพระชำระจิต กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนอ่านออกเขียนได้ กิจกรรมเวรทำความสะอาดพื้นที่ ทำบุญเข้าพรรษาและกิจกรรม เพื่อสาธารณะประโยชน์ โดยกิจกรรมต่างๆ อยู่ในรูปแบบการบูรณาการตามบริบทของสถานศึกษาและเชื่อมโยงกับโครงการต่าง ๆ ของ สพฐ.สอดคล้องกับคุณลักษณะทั้ง 5 ประการของโรงเรียนสุจริต (วสันต์ บุญประสม , 2562)

3. ด้านการนิเทศภายใน สภาพปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการนิเทศภายในที่ไม่ได้แยกเฉพาะหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา การนิเทศเป็นทั้งแบบทางการ คือ ตามปฏิทิน ตามระยะเวลาที่กำหนดเดือนละครั้ง และแบบไม่ทางการ คือนิเทศแบบกัลยาณมิตร พบปะพูดคุย ประชุม ชักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ คู่มือเรียน ผลที่เกิดจากการนิเทศภายใน ทำให้ครูทราบปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องรวดเร็ว สามารถนำผลนิเทศมาปรับปรุงพัฒนาตนเอง และนักเรียนให้ตรงตามคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต ปัญหาและอุปสรรคที่พบและแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดจากการนิเทศภายใน จากปัญหาของครูมีเวลาจำกัด ผู้บริหารใช้การนิเทศแบบไม่เป็นทางการ ปัญหาการนิเทศไม่เป็นไปตามปฏิทินแก้ไขปัญหาดูโดยการปรับการปฏิบัติงานให้

มีความยืดหยุ่นมีคู่มือที่ชัดเจน และการนิเทศไม่ต่อเนื่องแก้ไขปัญหโดยการทำปฏิทินการนิเทศลดภาระงานครู

4. ด้านการบริการด้านวิชาการ สภาพปัจจุบันสถานศึกษาได้มีการบริการด้านวิชาการ เพจเฟซบุ๊กโรงเรียน ยูทูบ โลก กลุ่มห้องเรียน ไลน์กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง และแลกเปลี่ยนในกลุ่มผู้บริหารและคณะครู การติดต่อส่วนตัวระหว่างบุคคล บอร์ดนิเทศภายในโรงเรียน สารประชาสัมพันธ์โรงเรียน และป้ายไว้นิเทศหน้าโรงเรียน ผลที่เกิดจากการบริการด้านวิชาการ ผู้ปกครองสามารถทราบความเคลื่อนไหวในกิจกรรมของโรงเรียน ชื่นชมผลงานนักเรียน สามารถสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจของผู้ปกครอง ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียน ด้านผลที่เกิดกับเพื่อนร่วมวิชาชีพคือได้แนวทางการดำเนินกิจกรรมของตนเอง ปัญหาและอุปสรรคที่พบและแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดจากการบริการด้านวิชาการ ปัญหาขาดการติดต่อแลกเปลี่ยนกันระหว่างโรงเรียนสามารถสร้างกลุ่มเครือข่ายเผยแพร่ผลงาน และพยายามเผยแพร่ผลงานในรูปแบบรูปเล่มงาน และโรงเรียนควรจัดเก็บผลงานทางวิชาการที่เป็นระบบ

แนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

ผลการศึกษา พบว่า มี 6 ขั้นตอน 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง โดยเครือข่ายจะมีความสำคัญกับการศึกษา และการบริหารงานของผู้อำนวยการอย่างมากที่จะช่วยให้การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์การแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรวรรณ นิลแก้วบวรวิชัย เรื่องการวิจัยรูปแบบการพัฒนาเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง 1) ขั้นการสร้าง ความตระหนักในการสร้างกลุ่มเครือข่ายจะต้องมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวน กลุ่มคน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อเป็นการแสดงความประสงค์ให้รู้ว่าจะมีการจัดกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเรื่องของกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต ในลักษณะกลุ่มสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้สมาชิกมองเห็นประโยชน์ ภาพความสำเร็จ และมองเห็นถึงสภาพปัญหาการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ (ภัทรวรรณ นิลแก้วบวรวิชัย, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Antoine, 2018) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แรงจูงใจของครูในการเรียนรู้ในเครือข่าย: ต้นทุน ผลตอบแทน และความสนใจของชุมชน

พบว่า การพิจารณาเข้าร่วมเครือข่ายจากประเด็นสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) มุมมองเกี่ยวกับเครือข่ายการเรียนรู้ 2) แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมโดยมองว่าเป็นการแลกเปลี่ยนเหตุผล 3) แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมที่มองว่าเกี่ยวข้องกับระเบียบสังคม จากนั้นต้องจัดการประชุมชี้แจงให้ผู้บริหาร ครูผู้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตเชื่อมั่นในศักยภาพตนเองว่าสามารถที่จะดำเนินกิจกรรมโรงเรียนสุจริตได้และสามารถบอกต่อขยายผลแก่สมาชิกผู้สนใจให้เข้ามาร่วมกลุ่มเครือข่าย และเครือข่ายสร้างความตระหนักถึงการรักษากลุ่มเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไปโดยการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ขึ้นมาเรียนรู้ สืบทอด ส่งต่อ กิจกรรมโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการทั้ง 4 ด้าน

2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย สมาชิกในกลุ่มเครือข่ายทำการวิเคราะห์เครือข่ายของตนเองว่ามีจุดเด่น จุดด้อย ต้องการพัฒนาหรือต้องการศึกษาเรียนรู้กิจกรรมการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสุจริตในด้านใดแล้วจึงทำหนังสือทางราชการเชิญองค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งวิชาการ ทั้งภายในและภายนอกเครือข่ายทั้งของรัฐและเอกชน องค์กรท้องถิ่นเข้ามาร่วมกลุ่มเครือข่าย และอาจจะมีการจัดศึกษาดูงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามบริบทจริงและเห็นภาพของงานเด่นชัดขึ้น เครือข่ายประสานสำนักงานเขตพื้นที่ต้นสังกัดให้เข้ามาติดตาม ให้คำแนะนำ หรือส่งเสริมกลุ่มเครือข่ายให้ดำเนินงานตามเป้าหมายที่ถูกต้องซึ่งอาจจะ จัดการนิเทศติดตามภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน กลุ่มเครือข่ายกำหนดจุดประสงค์ของเครือข่ายและแต่งตั้งคณะทำงานของโดยการกำหนดโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ ประธานเครือข่าย รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และหัวหน้ากิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต ทั้ง 4 ด้าน ให้ชัดเจน เพื่อเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนเครือข่าย จากนั้นสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ

4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย เครือข่ายจัดทำคู่มือการดำเนินงานและมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ จากนั้นมีการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนตลอดจนมีการประเมินผลให้เห็นจุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา และนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการดำเนินงาน นำผลไปปรับปรุงพัฒนาและนำเสนอผลที่ได้ต่อสาธารณะชนต่อไป (Antoine, 2018) ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดา มงคลสิทธิ์ การศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเครือข่ายในสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ การออกแบบเครือข่ายให้ สอดคล้องกับเป้าหมาย การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร และการวัดผลและประเมินผล

5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ โดยการจัดประชุมแบบไม่เป็นทางการเพื่อการพบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อให้ความสัมพันธ์มีความแน่นแฟ้นกลมเกลียว สมาชิกในเครือข่ายยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เครือข่าย ซึ่งอาจจะจัดภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือ ปีละ 1 ครั้ง ตามความเหมาะสม

6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในกิจกรรมเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ทำระหว่างกันภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรือ ปีละ 1 ครั้ง ควรให้

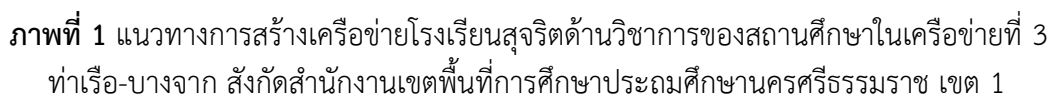
มีการดำเนินงานกันอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน การจัดประชุมหรือการนำความรู้ใหม่ๆมาบอกต่อกลุ่มเครือข่ายอย่างต่อเนื่องก็จะทำให้สมาชิกยังคงเห็นความสำคัญและมีแรงกระตุ้นในการดำเนินงานอยู่เสมอ ตลอดจนเครือข่ายมีการติดต่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรซึ่งกันและกันอยู่เสมอ การสร้างผู้นำรุ่นใหม่ ขึ้นมาเรียนรู้ สืบทอด ส่งต่อ อย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้กิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริตดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีความต่อเนื่องมีประสิทธิภาพมีความยั่งยืนตลอดไป (สุดา มงคลสิทธิ์, 2562)

แนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

ผลการศึกษา พบว่า จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ข้อสรุปที่มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ มีกรอบแนวปฏิบัติในด้านวิชาการ ตามมาตรฐานโรงเรียนสุจริต จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต 3) การนิเทศภายใน 4) การบริการด้านวิชาการ โดยมีการมีแนวทางการสร้างเครือข่ายจำนวน 6 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นตระหนักถึง ความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sartory, Jungermann & Järvinen ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสนับสนุนเครือข่ายโรงเรียนถึงโรงเรียน: วิธีที่ครูเครือข่ายรับรู้กิจกรรมสนับสนุนของหน่วยงานประสานงานในพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า เพื่อให้เครือข่ายทำงานได้อย่างอิสระในการปฏิรูปนวัตกรรม หน่วยงานประสานงานในท้องถิ่นควรเน้นที่การสนับสนุนความเป็นอิสระ เช่น การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการเครือข่าย (Sartory et al., 2017)

สรุป

แนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วยมาตรฐานโรงเรียนสุจริต 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมโครงการโรงเรียนสุจริต 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านการบริการด้านวิชาการ และมีขั้นตอนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สรุปแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตด้านวิชาการ ของสถานศึกษาในเครือข่ายที่ 3 ท่าเรือ-บางจาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ดังภาพที่ 1

3) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการสร้างเครือข่ายโรงเรียนสุจริตของสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ให้ครบทั้ง 5 มาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- ภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิชัย. (2559). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน *คุชกุณิพนธ์ปรัชญาคุชกุณิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- วสันต์ บุญประสม. (2562). การพัฒนาการจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านตุงลอย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.*
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2560). *แผนแม่บทบูรณาการป้องกันปราบปราม การทุจริตและประพฤติมิชอบระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.*
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2560). *รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี 2559 โครงการโรงเรียนสุจริต. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัดชลบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(10), 5843-5859.
- สุพัตรา กุสิรัมย์ และราชัย บุญยรัตผลิน ฉำทรัพย์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสุจริตของโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดบุรีรัมย์. ใน *รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 2 พ.ศ. 2561. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- Antoine. (2018). Teachers' Motives for Learning in Networks: Costs, Rewards and Communit Interest. *Educational Research*, 60(1), 31-46.
- Sartory et al. (2017). Support for School-to-school Networks: How Networking Teachers Perceive Support Activities of a Local Coordinating Agency. *British Journal of Educational Studies*, 65(2), 143-165.